

Täysistunto

Maanantai 18.6.2018 klo 13.59—15.30

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 86/2018 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskustelu

14.03 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsiteltävänä on hallituksen esitys eduskunnalle ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi. Esitys liittyy hallitusohjelmaan sisältyvään säädösten sujuvoittamisen kärkihankkeeseen. Nyt käsillä oleva esitys on jälkimmäinen osa kahdessa vaiheessa toteutettavasta katsastuslainsäädännön uudistamishankkeesta. Ensimmäisen vaiheen kevennykset näkyvätkin kansalaisille jo konkreettisella tavalla, esimerkiksi siten, ettei alle kymmenenvuotiaita autoja enää tarvitse katsastaa vuosittain. Ensimmäisessä vaiheessa päätettiin myös, ettei moottoripyörille säädetä jatkossaakaan katsastusvelvoitetta. Myös toisessa vaiheessa on jatkettu asetustasoisien sääntelyn läpikäyntiä muun muassa museoautojen katsastusvelvoitteen osalta, johon on tarkoitus esittää helpotuksia.

Hallitus esittää katsastustoiminnan lupasääntelyn yksinkertaistamista ja keventämistä. Nyt katsastustoiminnassa siirryttäisiin toimipaikkakohtaisista luvista toimijakohtaisiin lupiin. Katsastuslupa oikeuttaisi harjoittamaan toimintaa usealla toimipaikalla, ja yhdellä luvalla saisi tarjota kaikkia katsastuspalveluja. Nykyinen jaottelu kevyiden ja raskaiden ajoneuvojen katsastuksiin sekä määräaikais- ja erikoiskatsastuksiin poistuisi. Samalla luovutaisiin kaikkien katsastuspalvelujen tarjoamisvelvollisuudesta. Toimija saisi siis itse päättää, missä ja millaisia palveluja tarjoaisi, kunhan tekee tästä ilmoituksen Liikenteen turvallisuusvirastolle. Lupasääntelyn yksinkertaistaminen helpottaa uusien katsastusasemien perustamista ja mahdollistaa räätälöityjen palvelukonseptien kehittämisen. Mahdollisuus valita katsastettavat ajoneuvoluokat johtaisi siihen, että yhä useammanlaiset tilat soveltuisivat katsastusasemiksi.

Samalla esitetään myös muutoksia katsastustoiminnan valvontaan. Muutosten myötä valvonnan painopiste siirtyisi ennakollisesta valvonnasta jälkikäteiseen valvontaan, kun nykyisin toimipaikkakohtaisten lupien myöntämisen yhteydessä tehtävät aloitustarkastukset poistuisivat. Tämä vapauttaa viranomaisresursseja jälkikäteiseen, riskiperustaisesti kohdennettuun valvontaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2018 vp

Samassa yhteydessä hallitus esittää myös teknisiä täsmennyksiä taksamittarisääntelyyn. Liikenne- ja viestintäministeriö on käynyt runsaasti keskusteluja aiheesta työ- ja elinkeinoministeriön, Liikenteen turvallisuusviraston ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kanssa, ja näissä keskusteluissa on tultu siihen tulokseen, ettei vahvistettu laki ole riittävän yksiselitteinen suhteessa sen tavoitteisiin eikä se siten takaa toimijoille riittävästi oikeusvarmuutta. Tästä syystä katsottiin tarkoituksenmukaiseksi selventää sääntelyä, jotta sitä tulokittaisiin ja sovellettaisiin lainsäätäjän tarkoittamalla tavalla. Asia oli syytä saattaa vireille jo ennen lain voimaantuloa heinäkuussa, jotta toimijat saavat varmuuden siitä, että asiaan ollaan hakemassa kestävää ratkaisua. Asia saatettiin vireille nopealla aikataululla ja liitettiin osaksi katsastusasioihin liittyvää hallituksen esitystä ilman erillistä lausuntokierrosta juuri vallitsevan epävarmuuden vuoksi. Menettelytavoista ja prosessista käytiin erillinen keskustelu oikeuskanslerin kanssa, ja tästä johtopäätöksenä oli, että näin voitiin toimia, etenkin kun asia oli teknisluontoinen ja siinä oli kuultu relevantteja viranomaistahoja.

Taksamittarin sääntelyn osalta tavoitteena on edelleen teknologianeutraalisuus ja sovelluspohjaisten ratkaisujen mahdollistaminen. Jo liikennepalvelulain ensimmäisen vaiheen yhteydessä tehtyjen muutosten tavoitteena oli hyödyntää EU:n mittaustalaitedirektiivin mukainen ja monissa maissa käytössä oleva mahdollisuus sallia muita mittaustapoja erilaisissa kuljetuksissa. Nyt esitetään, että ajoneuvolain taksamittarisäännöstä täsmennettäisiin siten, että siitä käy selkeästi ilmi EU:n mittaustalaitedirektiivin mukainen lakisääteinen mittaustehtävä. Taksamittaria olisi siis käytettävä, jos matkan hinta perustuu matkan ja ajan mittaamiseen ja kyytiä ei ole tilattu ja maksettu teknisen käyttöyhteyden avulla. Teknisen käyttöyhteyden avulla tilatuissa ja maksetuissa kyydeissä järjestelmiltä edellytetään riittävää mittaustiedon luotettavuutta ja tiedon suojauksen tasoa, kuten jo vahvistetussa ajoneuvolain muutoksessakin on.

Kyseessä ei siis ole asiallinen muutos vaan lain sanamuodon täsmäntäminen. Täsmennyksillä ei olisi vaikutusta Kelan hankintoihin, vaan julkisesti tuetuissa kuljetuksissa voidaan jatkossakin edellyttää taksamittarin käyttöä, kuten esimerkiksi Kela on nyt tehnyt. Ainoa asiallinen muutos taksamittarin osalta olisi se, että niiden valvonta siirrettäisiin kokonaisuudessaan Liikenteen turvallisuusvirastolle. Tällä selkeytettäisiin viranomaisten välistä työnjakoa. On tarkoituksenmukaista ja oikeusvarmuutta vahvistavaa, että taksamittareiden valvonta keskittyy yhdelle viranomaiselle.

Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan marraskuussa 2019. Muut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. — Kiitos.

14.09 Katja Taimela sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan siis muutettavaksi ajoneuvojen katsastustoiminnasta annettua lakia. Esityksen mukaan ajoneuvojen katsastustoiminta säilyisi edelleen luvanvaraisena mutta nykyistä toimilupasääntelyä muutettaisiin siten, että katsastusluvat myönnettäisiin jatkossa toimijakohtaisina eikä toimipaikkakohtaisina kuten nykyisin. Lisäksi nykyinen lupajaottelu eri katsastuslajien sekä kevyiden ja raskaiden ajoneuvojen katsastusten välillä poistuisi.

Toimijakohtainen lupa on sikäli perusteltu, että useimmat katsastusasemat toimivat ketjuina, jolloin laitteistot, vaatimukset ja toimintakulttuurit periytyvät toimipaikkojen välillä. Lupajaottelun poistoa ei voi täysin varauksetta kannattaa. Vaikka suurin osa katsastuspaikoista toimii ketjuissa, pitää pystyä varmistamaan lainsäädännössä riittävä osaaminen kevyestä kalustosta voimakkaasti poikkeavan raskaan kaluston katsastuksiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2018 vp

Esityksen mukaan velvollisuus suorittaa kaikkia luvanmukaisia katsastuksia poistuisi. Velvollisuuden poisto suorittaa kaikkia katsastuksia lisännee kevyen kaluston määräaikaikatsastusten palveluja. Toisaalta vaativia teknisiä muutos- ja tyyppikatsastuksia tarjoavien asemien määrä laskee ja mahdollisesti myös hinta nousee. Tämä todennäköisesti kylä keskittää erikoiskatsastuksia tietyille asemille, jolloin osaaminen sitten taas kehittyy.

Myös vaatimuksia katsastajien jatkokoulutukseen pääsyyn kevennettäisiin tällä esityksellä. Valiokunnan on työssään arvioitava, että eri koulutus- ja kokemustasojen vaikutukset tehtäväkelpoisuuksissa ovat tasapainossa tämän esityksen jälkeen.

Arvoisa rouva puhemies! Samassa yhteydessä muutettaisiin myös ajoneuvolakia ja mittauslaitelakia taksamittarisäätelyä koskevilta osilta. Muutoksella selkiytettäisiin eduskunnan aiemmin hyväksymällä tavalla sitä, missä tilanteissa taksamittaria olisi käytettävä. Samalla siirrettäisiin mittauslaitelain ja eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain noudattamisen valvonta taksamittareiden osalta Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta Liikenteen turvallisuusvirastolle eli Trafille.

Liikennepalvelulain ykkösvaiheen kohdalla moni meistä saattaa muistaa, että LVM:n tulkinnat mittausdirektiivistä, taksamittari tai vastaava, joutuivat kovan arvostelun alle. Ja nyt tulee väistämättä mieleen, että etsitään sopivampaa määräysten tulkitsijaa. Tukesilla on halu noudattaa direktiivejä ja mittauslaitelakia. Tuleekin mieleen, kun arvoisa rouva ministeri on tässä salissa esittelemässä tätä asiaa ja edelleen aitiossa läsnä, että tarkoittaako, rouva ministeri, tämä sitä, että ainoastaan ministeriönne alainen Trafi osaa valvoa lakia teidän elikkä LVM:n tarkoittamalla tavalla. Tukesilla on vahva kokemus teknisten mittalaitteiden valvonnasta eri aloilla. Eikö LVM:n tehtävä ole edistää lainsäädäntöä siihen kuntoon, että itsenäinen valvontavirasto voi sitä tulkita ilman riskejä, eikä esittää valvojan vaihtamista?

On myös syytä todeta erikseen, että ajoneuvolain, mittauslaitelain ja markkinavalvontalain muutosta koskevat lakiehdotukset siis lisättiin esitykseen lausuntokierroksen ja lainsäädännön arviointineuvoston käsittelyn jälkeen. Kyseessä on teknisluontoinen muutos, jolla pyritään selkiyttämään säädöstekstiä siten, että sitä tulkittaisiin lainsäätäjän tarkoittamalla tavalla. Tästä syystä erillistä lausuntokierrosta ei nähty tarpeelliseksi. Ja on varsin ymmärrettävää, että muun muassa Taksiliitto on todella kummissaan siitä, että heitä ei ole tämän lisäysmuutoksen jälkeen kuultu asiasta, ja sitä kautta he eivät myöskään ole saaneet tähän nyt sitten lausua. Siinä mielessä tämä jälkimmäinen muutos, joka liittyy näihin taksaja- ja taksipuolen asioihin, aiheuttaa varmasti liikenne- ja viestintävaliokunnassa vielä työtä ja mietittävää.

14.14 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puheenjohtaja! Edustaja Taimela käytti hyvän puheenvuoron edellä. Totean nyt ensin alkuun sen, että tästä katsastustoiminnastahan esitetään nyt tämmöistä periaatteellista muutosta, jossa siirryttäisiin ennakkovalvonnasta jälkikäteisvalvontaan. Tästä esityksestä nousee monia kysymyksiä, ja niistä kyllä merkittävin on, miksi katsastustoiminta ja mittauslaitteet kytketään yhteen. Katsastuslain olisi tarkoitus tulla voimaan marraskuun alusta kuluvaan vuotta, joten sen valmisteluun olisi vielä tässä vaiheessa ollut hyvä aika eikä sitä olisi tarvinnut tällaisessa kiireellisyyssaikataulus- sa valmistella, mitä sitten edellyttää tämä mittauslaitteitten tilanne.

Sitä tikulla silmään, kuka vanhoja muistelee, mutta en nyt malta olla muistelematta niitä keskusteluja tässä salissa ja niitä pykälämuutosehdotuksia, joita muun muassa näihin mittauslaitteisiin esitimme tässä salissa silloin, kun päätimme liikennepalvelulaki ykkösestä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2018 vp

Meille oli silloin oppositiossa ja SDP:ssä täysin selvää, että me olemme menossa tämmöiseen epävarmaan tilanteeseen, juuri kuten ministeri aiemmin pöntössä vahvisti, että tämä vahvistettu laki ei ole riittävä oikeusvaikutuksiltaan, ja laki astuu voimaan jo juhannuksen jälkeen. Ymmärrän siis huolen ja ymmärrän sen, että meidän täytyy kiireellisesti muuttaa tuota mittauslaitelakia, mutta sitä, mitä näihin toimintatapoihin tulee, en pysty ymmärtämään.

Meillä esittelytekstissä annetaan ymmärtää, että Taksiliittoa on kuultu. Kyllä, Taksiliittoa on kuultu tämän katsastusosion osalta mutta ei näitten mittauslaitteitten osalta. Sieltä on selkeää viestiä tullut siitä, että tämä taksamittari on kiistanalainen ja entistä epäselvempi ja eriarvoistava, eri tavoin toimivia yrittäjiä eri tavoin kohteleva. Olisi välttämätöntä, jos te haluatte nyt tässä kiireisessä aikataulussa tämän mittauslaitelain viedä eteenpäin, että tästä kytkettäisiin ulkopuolelle nämä katsastuslakiin viittaavat osiot. Meillä olisi jo niin täysi työ saada tämä laki lainvoimaiseksi heti, kun olemme sen täällä vahvistaneet. Tosin hyvää valmistelua siltäkään osin emme pystyisi tekemään.

Kysymys vielä: Arvoisa ministeri Berner, tässä esityksessä on esitetty, että taksamittareiden valvonta siirtyisi liikenteen turvallisuusvirastolle, mutta hups sentään, kun meillähän ei ole sellaista liikenteen turvallisuusvirastoa vielä. Meillä on vasta käsittelyssä oleva esitys liikenteen turvallisuusvirastosta. Tekisimmekö tässä nyt lain, jossa annetaan tehtäviä sellaiselle taholle, jota ei vielä ole olemassakaan? Eikö tästäkin tule [Puhemies koputtaa] oikeudellisesti relevanttia huolta?

14.17 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä uudistus on kauan odotettu uudistus ja tuo katsastustoimen tälle vuosituhannelle. Lupasääntely kevenee, ja turhien katsastusten määrä vähenee. Pidän tätä kokonaisuutena hyvänä esityksenä. Täällä on jo nostettu esiin näitä puutteita, ja uskon, että valiokuntakäsittelyssä näitä tullaan sitten erityisellä tavalla huomioimaan. En näe sitä esteenä, vaikka täällä on näitä keskeisiä asioita vielä hieman auki, etteikö tätä esitystä olisi voitu tehdä, joten on hyvä, että saamme tämän täällä käsittelyyn ja eteenpäin.

14.18 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kymäläinen nosti esille tästä hallituksen esityksestä nimenomaan tämän taksamittariasian. Itse olen sitä mieltä, että on erittäin hyvä, että ministeri ja ministeriö ovat tuoneet nimenomaan nyt tässä hallituksen esityksessä kiireellisenä myöskin tämän taksamittariasian, sen asian, jota jo silloin, kun lakia liikenteen palveluista käsiteltiin, niin täällä salissa kuin myöskin liikenne- ja viestintävaliokunnassa käytiin läpi. Taksamittariasia keskustelutti jo silloin myöskin kaikkia liikenne- ja viestintävaliokunnan jäseniä hyvin paljon, ja oltiin sitä mieltä, että tätä asiaa tulee myöskin seurata, miten tämä toteutuu. Olen edelleen sitä mieltä, että on hyvä, että nyt myöskin tähän asiaan puututaan, koska tämä on keskusteluttanut viime päivinä hyvin paljon ja uusi niin sanottu taksilaki, laki [Puhemies koputtaa] liikenteen palveluista, astuu voimaan 1.7. [Puhemies: Aika!] On erittäin hyvä, että mittaustehtävä saadaan tarkasti selville.

Puhemies Paula Risikko: Puhujalistaan.

14.19 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys on todella tärkeä. Katsastusasiassa on hyvä tuoda lisää vaihtoehtoja tuonne maakuntiin, ja eri-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2018 vp

tyisesti sääntely siitä, että kaikkea ei tarvitse samassa katsastuspaikassa katsastaa, antaa mahdollisuuden yrittäjille tehdä erilaisia katsastuspisteitä. Hallituksen esitykset, jotka ovat jo toteutuneet — elikkä se, ettei tarvitse moottoripyöriä katsastaa, ja museoautojen katsastuksien helpottaminen — ovat myös hyvä pohja tälle asialle. Katsastustoiminta on Suomessa ollut vahvasti säädelty asia vuosien saatossa, ja nyt kun mennään tähän, että erityyppisiä katsastusasemia syntyy Suomeen, niin pidän tätä sillä lailla hyvänä uudistuksena, ja tästä on hyvä mennä eteenpäin.

No, mitä tulee sitten tähän taksamittariasiaan, niin tämä on tärkeä asia selkeyttää tässä vaiheessa, koska 1.7. uusi laki astuu voimaan, niin että sitten mennään samoilla säännöillä taas siltäkin osin eteenpäin. Täällä on tuotu esiin taksamittarisääntelystä keskustelu silloin, kun lakia valmisteltiin — toki siitä käytiin valiokunnassa kovasti keskustelua, mutta tämä on hyvä, selkeyttävä esitys. Tässä hallituksen esityksessä annetaan yksiselitteiset pelisäännöt asialle, tulee oikeusvarmuus, ja erityisesti kun hinta määräytyy matkan ja ajan perusteella, niin tämä taksamittarin tärkeys korostuu siinä asiassa, ja minusta tämä on tarpeellinen uudistus.

Ja miksi tämä pitää tehdä nyt nopealla aikataululla? Se on toki välttämätöntä, koska uusi laki lähtee 1.7. voimaan ja pitää tietää, millä pelisäännöillä asiaa viedään eteenpäin.

14.21 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Lähdenkin nyt takaperoisesti kommentoimaan, ettei vain unohdu.

Ei pidä nyt tässä salissa luulla, että tämä asia tuo jotenkin matkojen hinnoitteluun jotakin sellaista uutta. Jokaisessa autossa on mittari, ja kyllä se yrittäjä itse määrittelee sen hinnan, paljonko se mittari raksuttaa. Ei tämä siihen tuo nyt mitään autuutta. Minun mielestäni tämä on positiivinen asia, että tähän mittariasiaan palattiin jo näinkin nopeasti. En katso sitä ollenkaan pahana — jos toiveena on myös se, että me voisimme käydä keskustelua siitä, miten ja millä tavoin vaikkapa tiettyinä kellonaikoina tiettyjä matkoja sitten hinnoitellaan, mutta se tuskin on tässä yhteydessä mahdollista.

Jos lähden täältä negatiiviselta puolelta — vaikka positiivisiakin on — niin kun ajatellen Trafin lausuntoja liittyen lakiin liikenteen palveluista ja sitä kommentointia, jossa ei katsottu ollenkaan huolenaiheena sitä, ettei nyt ole mittareita ja sääntelyä, niin hieman se puistatti niissä kommentteissa. Se tarkoittaa sitä, että tämä villi ja vapaa toiminta, kun mittareitten ja mittalaitteistojen valvonta siirrettäisiin Tukesilta, joka on sitoutunut direktiiviin niin, että mittalaitteet ovat säännösten mukaisia, olisi jotenkin tässä kohtaa uudistusta luotettavampi etenemispolku ja sitä kautta se, että toimintoja siirretään toisaalle, ei välttämättä anna ainakaan näin asiakkaan näkökulmasta luotettavuutta sille, että edettäisiin järkevästi nyt tässä tilanteessa, missä ollaan.

Mutta täytyy sanoa, että kyllä tämä katsastustoiminta Suomessa on kaivannut uudistuksia. Niitä on tehty. Kun muistaa pikkupoikana, kun katsastusmiehet siellä kylien toripaikoilla niitä autoja katsastelivat, niin olemmehan me menneet aimo askeleen eteenpäin. On hyvä myös, että me pystymme normeja ja joustavuutta lisäämään katsastustoimintaan, ja siinä mielessä tervehdin kyllä tätä positiivisella mielellä.

Mutta tämä mittalaitteitten siirto poliittiseen ohjaukseen tässä kohtaa, varsinkin sellaiselle taholle, joka on erittäin, voisiko sanoa, myönteisesti suhtautunut siihen, että tällainen villi ja vapaa toiminta kyllä tulee tasoittumaan — toivotaan, että tässä keskustelussa voitaisiin, kun tämä valiokuntaan tulee, kun tätä avataan, palata vielä siihen hinnoitteluun näitten mittareitten kautta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2018 vp

14.24 Eero Lehti kok: Arvoisa rouva puhemies! Sodan jälkeen, kun seurasin 50-luvulla autojen katsastusta, melkein kaikki autot olivat loppuun ajettuja ja turvalaitteet vähän niin ja näin, eivät pelkästään ohjausnivelet vaan usein jarrut ja renkaatkin.

Sen jälkeen autoteknologia on mennyt huikaita askeleita eteenpäin, ja on esitetty kysymys, kannattaako ylipääntänsä käyttää kansakunnan voimavaroja autojen katsastamiseen — nyt puhun henkilöautoista, kevyestä liikenteestä. Ilmeisesti se, että moottoripyöriä ei tarvitse katsastaa, viittaa siihen, että on ymmärretty, että tämä kokonaisuus ei tule kansantalouden kannalta järkevään käyttöön, mitä näihin autojen katsastuksiin menee henkilötyö-aikaa ynnä muita.

Muistaakseni Yhdysvalloissa ei tarvitse katsastaa autoja. Silloin, kun Suomessa suolattiin teitä, oli tietysti syytä katsoa keskeisiä rakenteellisia osia, ovatko ne läpiruostuneita, mutta nyt nämä ongelmat on saatu pääosin korjattua.

Norjan liikenneministeriö selvitti, kannattaako katsastukseen käyttää näin paljon resursseja verrattuna siihen, että vastaavat resurssit siirretään tien päällä oleviin tarkastuksiin. Nimittäin kuolemaan johtaneista onnettomuuksista suuri osa on tietysti, ikävä kyllä, itsemurhia, mutta se, mikä jää jäljelle, johtuu useimmiten siitä, mitä on ratin ja penkin välissä — tai renkaissa.

Epäilen, että olisi syytä viedä tätä uudistusta eteenpäin ja katsoa, missä vaiheessa esimerkiksi uusimman kaluston osalta voitaisiin tästä luopua kokonaan tai siirtyä siihen, että jos autoa huolletaan, niin siinä yhteydessä huoltajan velvollisuuksiin tulee kiinnittää huomiota niihin paikkoihin, joihin sisältyy riskiä.

Sitten tämä taksin mittariaasia. Kun torikaupassa vaaditaan aika yksilöityjä mittavälineistöjä, jotta voidaan nippu porkkanoita myydä tai kappaperunoita, niin kyllä tässä, sanoisin, dokumentoituvassa maailmassa pitäisi olla mahdollista, että kaikissa autoissa olisi sellainen mittaristo, josta sekä asiakas että verottaja voisivat luotettavasti päätellä, että mitään ohikirjaamista ynnä muuta ei tapahdu.

14.26 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lehti käytti hyvän puheenvuoron, joskin tietysti meidän täytyy muistaa, että autokantaa on hyvin monenlaista. Esimerkiksi itse tulen pitäjästä, jonka bensamittarissa lukee teksti ”yσι-vitonen poistettu vähäisen käytön vuoksi”, ja siellä on tarjolla vain ysikasia, ja tämä kuvastaa sitä, minkälaista autokantaa siellä kotipitäjässäni on. Mutta siitä huolimatta nimenomaan tämä katsastuksen eteneminen asteittain voisi olla järkevää. Uusien autojen suhteen voisi miettiä, kuinka paljon sitä katsastusväliä vielä voisi turvallisesti pidentää ja voisiko siellä tulla välivuolia sitten myöhemminkin.

Kun taksiuudistus nyt sitten astuu voimaan, siellä on paljon pelkotiloja, mutta toivon myöskin sitä, että kun tasavertaisesti vaaditaan [Puhemies koputtaa] verokirjanpidot ja tasavertaisesti mittarit, niin toisaalta se voisi avata uusia mahdollisuuksia niin kuluttajille kuin muille toimijoille.

Puhemies Paula Risikko: Sitten puhujalistaan.

14.28 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä katsastustoimintaa koskevan lainsäädännön uudistaminen on äärimmäisen hyvä hanke. On syytä muistaa kuitenkin se tosiasia, että maailma on mennyt eteenpäin niistä ajoista, jolloin katsastustoimintaa alettiin Suomessa harjoittaa. Muistan, kun muuan rekkamies totesi aikoinaan silloin vanhan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2018 vp

lain aikaan, entisen menettelyn aikaan, että kun sitten tähän uuteen tultiin ja katsastustoiminta vapautui, niin hän kun puutavararekkaansa oli käynyt katsastamassa, tuumasi ja totesi vain rauhallisesti, että ensimmäistä kertaa hän huomasi olevansa asiakas, joka on tärkeä sille katsastustoimistolle. Se aikaisempi vähän ehkä kylmäkiskoisempi kohtelu muuttui ystävälliseksi palveluksi. Tällä linjallahan meidän pitää jatkaa.

Ja pitää muistaa se tosiasia, niin kuin edustaja Lehti omassa puheenvuorossaan hyvin kuvasi, että tämän päivän autojen huoltaminenhan on muuttunut aika pitkälti uudempien autojen osalta silläkin keinoin, että kun takuuvaatimukset vaativat, että asiakas käyttää määrävälein auton huollossa, jotta takuu säilyy voimassa, niin siinä samassa yhteydessä huoltomies varmasti katsoo kaikki kohdat, että auto on kunnossa. Ja myös vanhempien autojen kanssa pitää muistaa se, että tämän päivän huoltoasemilla työskentelevät ammattilaiset ovat erittäin vastuullisia miehiä ja naisia, ja kun he huoltavat autoa, niin jos he huomaa- vat vaikka, että joku raidetangon pää taikka jotkut jarrulevyt tai jotkut muut ovat kuluneet, kyllä varmasti siitä huomauttavat ja keskustelevat autonomistajan kanssa, että kannattaisi- ko nuo vaihtaa, jotta matka olisi turvallinen. Elikkä me olemme muuttuneet aikaan, joka on äärimmäisen hyvä ja nykyajan mukainen.

On syytä muistaa toisena esimerkkinä nykyajan hyvyydestä tämä digitaalitekniikka. Nykyisistä autoistahan pystytään viat paikallistamaan jo pelkän tietokoneyhteyden kautta, se, mitä siellä autossa on vikana, elikkä todellakaan auton katsastamiseen ei enää niin paljon virhemahdollisuuksia jää, ja kun katsastuskerrat harvenevat jo aikaisemmin hyväksytyjen lakien myötä, niin tässäkin yhteydessä saavutetaan järkevää hyötyä.

Minun mielestäni näihin mittalaitteisiin tässä laissa kosketaan aivan oikein. Tälläkin puolella on tapahtunut valtavaa kehitystä, [Puhemies koputtaa] ja verottaja varmasti saa aina oman osansa, sille kuuluvan osan, mikä sille kuuluukin. Ja pitää muistaa, että nämä yrittäjät ovat tietenkin kirjanpitovelvollisia eli ei ole mitään sellaista maailmaa, että nämä voisivat niin sanotusti pimeästi näitä töitä tehdä. Maailmassa tietysti aina siihen mahdolli- suuksia löytyy, mutta uskon vakaasti, että suomalaiset yrittäjät, alalla toimivat henkilöt, ovat varmasti vastuullisia ja tekevät työnsä hyvin ja kunniallisesti.

14.30 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Auton katsastaminen — sydän hak- kaa, hermostuttaa. Mietit, miten tässä nytten taas tällä kertaa tulee käymään. No, onneksi meillä on todella asiantuntevaa ja osaavaa porukkaa sitä autoa katsomassa, mikä sen auton tilanne tällä hetkellä sitten onkaan. Koko lakiuudistuksen tavoitteena on vähentää byrokra- tiaa ja lisätä turvallisuutta kaikissa näissä asioissa. On todella hyvä, että nyt tässä katsas- tuslakiuudistuksessaakin kiinnitetään huomiota siihen, että tärkeintä on se, että autot ovat hyvät ja kunnossa.

Byrokratiahan tässä ehdottomasti kevenee, ja sen kannattaa keventyäkin, sillä autojen tekniikka on kehittynyt todella paljon. Meillä liikenteessä olevat autot ovat koko ajan pa- rempia ja parempia ja varmempia liikkumaan kuin aikaisemmin.

Siitä, miten autojen kanssa nyt sitten toimitaan: Tekniikka on kehittynyt, ja niitä ei to- dellakaan enää tarvitse katsastaa niin paljoa kuin aikaisemmin. Kun digitalisaatio on koko- naisuudessaan lisääntynyt, niin se auttaa myöskin tätä autojen katsastuskokonaisuutta. On hyvä, että me voimme viedä auton katsastettavaksi eri paikkoihin, kulkea eri paikoissa. Varsinkin, kun minulla on kuitenkin pitkä matka lähimpään katsastuspaikkaan, se hermos- tuttaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2018 vp

No, eihän se auto viimeksikään läpi mennyt ensimmäisellä kerralla, mutta se oli helppoa, kun minä tiesin, että on muitakin paikkoja, missä minä voin käyttää sitten, kun minä kerkeän, näyttämässä, olenko minä korjannut sen oikealla lailla.

Laki liikenteen palveluista on valtavan iso lakikokonaisuus, sen kanssa on tehty meillä liikenne- ja viestintävaliokunnassa mahdolltomasti töitä. Oli todella rohkea veto lähteä rakentamaan kerralla näin isoa uudistuspakettia. Eihän siitä kerralla ihan täydellistä tullut. Ykkösvaiheessa tehtiin asiaa, sitten oli kakkosvaiheessa ja saatiin jo paljon asioita aikaan. Ehkä tämä katsastuskokonaisuuskin olisi pitänyt jo vähän aikaisemmin olla, mutta kun ottaa huomioon, kuinka mahdolltomasti meidän ministeriömme on jo valmistellut ja tehnyt töitä tämän kokonaisuuden eteen, niin hyvin tässä on kyllä, todella hyvin, saatu asia menemään eteenpäin. Voi olla, että meille tulee lähiaikoina vielä joitakin muitakin pikkuisen korjattavia asioita tässä laissa liikenteen palveluista, mutta ehdottomasti eteenpäin menään.

Täytyy sanoa kyllä ministerille kiitos siitä, että näitä asioita on näin hyvin viety eteenpäin.

14.33 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Ihan alkuun kaksi huomiota.

Ensinnäkin, kun todetaan lainsäädännössä jotain puutteita tai aukkoja, jopa ihan suoranaisia virheitä, on erittäin hyvää ja tarpeenmukaistakin, että niitä paikataan ja korjataan. Lähtökohta on, että tarvitaan katsastuslalle uudistamista, mutta me haluaisimme valiokunnassa tehdä tuon työn kunnolla, sillä sillä tulee olemaan ihmisten arkeen ja elämään myöskin suuria vaikutuksia. Haluaisimme tehdä siis sellaisen lain, jossa ei olisi näitä virheitä ja puutteita, joihin joutuisimme palaamaan, varsinkin kun tässä ei ole mitään kiireellisyyspakotetta. Tämän lain on arvioitu tulevan voimaan vielä 2019.

Mutta tähän mittariasiaan, joka todellakin edellyttää tarkennusta, jotta tuolla tien päällä on selvyttä niin toimijoilla kuin erityisesti asiakkailla ja palvelun käyttäjillä, tarvitaan muutosta. Siksi edelleenkin toistan kysymyksen ja ihmettelen, miksi katsastuslaki yhdistettiin taksamittarien käsittelyyn, kun tällä taksamittariasialla on kiire ja tällä katsastuslaila ei ole kiire. Ja edelleenkin kysyn sitä perustetta, miten me voisimme tehdä täällä lainsäädäntöä, jossa valvonta ohjattaisiin liikenteen turvallisuusvirastoon, jota ei vielä ole olemassakaan. Me emme tiedä, minkämuotoisena tuo virasto tulee tapahtumaan.

En tiedä, olenko vainoharhainen, jonkun mielestä ehkä olenkin, mutta tulee sellainen tuntuma, että tätä liikennevirastoa pyritään nyt näiden muiden lakiesitysten myötä ikään kuin väkisin ajamaan voimaan. Sitten seuraavaksi perusteluihin tulee, että meillä on jo tehty tämä valvontalaki näitten mittareitten osalta, jossa tehtävät ovat liikennevirastolla ja niin pois päin. Mutta että tänä ajankohtana — elämme nyt juhannusviikkoa, ja ainakin toistaiseksi tiedossa on, että me työskentelemme täällä vielä yhden viikon juhannuksen jälkeen — tämän laajan paketin saisimme käsiteltyä liikennevaliokunnassa, jossa meillä on lukemattomia muitakin isoja tehtäviä, kuten vaikka tieliikennelaki, se on kyllä aika hokkuspokkusta edellyttävä. Tai sitten me olemme tilanteessa, että me emme käy asiantuntijakuulemisia. Tämäkään ei ole tässä talossa nykyisin enää mitenkään erikoista, mutta toivoisin, että tämä toimintatapa ei laajene kaikkiin valiokuntiin.

Minä siis olen aidosti huolissani siitä, että emme me tämän juhannusviikon ja juhannuksen jälkeisen viikon aikana koko tätä isoa pakettia [Puhemies koputtaa] pysty käsittelemään. Toivoisin, että saisimme näihin mittareihin jotain selkeytystä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2018 vp

14.36 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on käyty hyvää keskustelua katsastuksesta ja sen tarpeellisuudesta.

Itse haluaisin muistuttaa, miksi Suomessa autoja katsastetaan: Kyllä se tärkein periaate on tietenkin oma turvallisuus, jotta katsastettu auto, millä ihmiset liikkuvat, on turvallinen. Se oma turvallisuus on siinä se ensimmäinen tulokulma ja sitten vasta kaikki muut.

Edustaja Lehti ansiokkaasti kyllä vertasi muuhun maailmaan. Siinä mielessä se, että moottoripyöriä ei tarvitse katsastaa, on tärkeä asia. Tieliikenteessä on sitten poliisin resursit ja valvonta se, millä moottoripyörien katsastus maantiellä suoritetaan.

Tähän mittauslaitedirektiiviasiaan: Haluaisin muistuttaa myös, että tätä mittaustehtävään nyt ei sinällensä määritellä siinä direktiivissä, vaan ne jäävät meille kansallisiksi päätöksiksi, ja se on tärkeä huomioida. Siksi pidän tärkeänä, että se asia on nytten meillä käsittelyssä, ja se on meidän päätäntävallassamme nyt, että tilattuihin olisi käytettävissä taksamittarit, mistä tilataan kyydit. Kun matkan hinta perustuu aikaan ja on matkaan sidottu, niin siinä on hyvä olla taksamittari. Niin ei sitten syntyisi tämä tällainen torikauppailmiö, vaan taksamittarista saat myös kuitin, ja kuluttaja pystyisi sitten arvioimaan jälkikäteenkin matkan hinnan ja sen, miten se hinta on määräytynyt, ja sen, miten se muodostuu. Toisaalta varmaan yhteiskunta ja muutkin sitä kuittia sitten aina joskus tarvitsevat ja kyselevät, ja toki siitä sitten verottajallekin jää jälki vastaisuudessa. Mutta erityisesti kuitin-saanti- ja kuitinantovelvollisuus paranee.

14.38 Eero Lehti kok: Arvoisa rouva puhemies! Kun edustaja Pakkanen täällä otti moottoripyörät vielä kertaalleen esiin: Nyt on syntynyt sellainen ilmiö — kun liikkuva poliisi vähensi olennaisesti tievalvontaa ja siirryttiin peltipoliiseihin — että kun moottoripyörissä ei ole etupäässä lainkaan rekisterinumeroa, niin ne jäävät täysin katveeseen. Sitä voi ajaa vaikka kuinka lujaa ja väärällä kaistalla tai mitä tahansa, eikä poliisi pysty jäljittämään.

Tässä on se vaara, että myös niin sanotut kevytmoottoripyörät — joissa sanotaan olevan vähemmän tehoa, mutta niissä on aivan riittävästi tehoa, jotta pyörän nopeus voi ylittää 200 kilometriä tunnissa — voivat ajaa peltipoliisin ohi, eikä mitään siitä seuraa.

Sama koskee ehkä sitä, että myös ajokorttia ajaminen on yleistynyt, kun ei ole liikkuvalla poliisilla resursseja. Nuoret lähtevät siitä, että siihen, jos jää kiinni, on niin pieni mahdollisuus ja aina voi selittää, että oli satunnainen. Ja käytännössä aika monet jättävät ajokortin hankkimatta juuri tästä syystä, että poliisi on siirtynyt peltipoliiseihin. En ole nähnyt ensimmäisenkään peltipoliisin kysyvän ajokorttia sen paremmin kuin sitä, että ajatteko huumeiden tai alkoholin vaikutuksen alaisena. Siinä, että näin on menetelty, on kyllä aika paljon huolestuttavia piirteitä.

Liikenneturvallisuuden kannalta tietysti voisi sanoa, että kun Suomessa sallittiin niin sanotut mopoautot, niin se tarkoittaa sitä, että loukkaantumisriski niiden kanssa on moninkertainen, kun paljon huokeammilla kustannuksilla nopeudeltaan rajoitetuilla autoilla olisi voitu antaa nuorille ihmisille mahdollisuus liikkua turvallisemmassa ajoneuvossa.

14.40 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Katsastuksen järjeistämistä täytyy antaa kyllä hallitukselle ihan positiivinen peukku. Se on ihan hyvä asia.

Mutta täällä ovat nyt tulleet esille nämä taksimittarit, ja haluan nyt suoraan palautetta antaa taksiautoilijoilta Varsinais-Suomesta ja myös Satakunnasta. He ovat tosiaan huolissaan tuloistaan. He ovat laskeneet, että jos tulot ovat olleet vuodessa 40 000, niin näitten uudistusten jälkeen tulot laskevat noin 32 000:een, ja tämä laitteisto on yksi sellainen han-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2018 vp

kinta, mihin menee varoja, joten pitäisi vielä kyllä ministerinkin harkita, mitäs tämän asian kanssa tehdään, koska varsinkin näistä maaseudun taksiautoilijoista on osa jo ehkä lopettamassa koko ammatinsa. Se on hankala asia maaseudun ihmisille, niitä tuttuja takseja ei sitten enää kuljekaane.

Tässä Taxidatassa, mikä nyt ohjeistaa koko aluetta Varsinais-Suomessakin, vaatimukset ovat aika kovia. Nämä yksittäiset taksiautoilijat ovat helisemässä.

Puhemies Paula Risikko: Ministeri Berner, voitte puhua siitä paikalta, 3 minuuttia, olkaa hyvä.

14.41 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia edustajille keskustelusta. Muutama näkökulma tähän katsastuslakiin.

Katsastajien vaatimukset eivät tässä yhteydessä muutu, ja katsastuslaista on järjestetty myöskin laajat kuulemiset ja esitystä on tältä osin pidetty hyvinkin tasapainoisena. Kokonaan katsastustoiminnasta ei voida luopua. Kysymyksessä on EU-direktiivi, joka tuo myöskin meille tiettyjä vähimmäisvaatimuksia, joita nyt tämän lain mukaan myöskin toimeenpannaan.

Laki liikenteen palveluista on todellakin erittäin iso muutos liikennejärjestelmään, josta myöskin on täällä salissa todettu. On selvää ja ymmärrän erittäin hyvin, että tämä tuo myöskin paljon huolenaiheita, paljon keskustelua. Senkin osalta on tärkeää, että silloin, kun meillä syntyy epävarmuustekijöitä, pystytään niihin myöskin nopeasti tarttumaan ja viemään näitä eteenpäin.

Taksamittarin osalta lakimuutos on valmisteltu erittäin hyvässä yhteishengessä työ- ja elinkeinoministeriön, Tukesin ja Trafin kanssa. Esityksestä on ollut yhteisymmärrys, ja toimijoiden kannalta on selkeämpää, että on yksi viranomainen, joka valvoo mittareita, eikä ole laitekohtaista, mikä viranomainen mitäkin laitetta valvoo. Samalla olemme halunneet huolehtia sanamuodoilla nimenomaan siitä, että käy selkeästi ilmi EU-mittauslaitedirektiivin mukainen lakisääteinen mittaustehtävä ja että siinä olisi luottamusta ja selkeyttä toimijoiden piirissä, kuten edustaja Pakkanen täällä myöskin totesi.

Tämän lisäksi, kun on viitattu siihen, että olemme asiaamme edellä, olemme täällä todenneet, että toimijoiden tulisi tehdä ilmoitukset Liikenteen turvallisuusvirastolle, joka siis on meidän nykyinen Trafi, nykyinen olemassa oleva viranomainen, tai sitten myöhemmin liikenne- ja viestintävirastolle, jos eduskunta kyseisen virastouudistuskokonaisuuden mahdollisesti aikanaan hyväksyy. Tältä osin olemme pyytämässä nimenomaan tätä näkökulmaa ja pidämme tämän myöskin huomiossa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.